

Z p r á v y

Návrhy na změnu ústavy. Ještě nikdy za celou dobu trvání republiky nemluvílo se u nás tak vážně a do jisté míry i konkrétně o změně ústavních institucí u nás. V poslední době vyskytlo se hned několik reformních návrhů z různých stran. Hlavním jejich bodem jest myšlenka nahraditi náš zbytečný senát hospodářským parlamentem. Nevytýkejme autorům tohoto návrhu, že přejímají nekriticky myšlenku korporativního zřízení ze sousedství. Myšlenka hospodářského parlamentu vystihuje dobře náladu dnešní doby, která všechno bez výjimky řeší hospodářsky a která v kterékoliv otázce vidí problematiku především hospodářskou. A uznejme jim jejich poctivou snahu zachovati i při této reformě — přejímané od diktatur — základní linii demokratickou.

Hospodářský parlament či hospodářská komora je myšlenka diskutovatelná. Nezapomínejme jen, kolik otázek bude nutno řešiti dříve, než by bylo možno přikročiti k jejímu uskutečnění: jednotná stavovská organizace všeho obyvatelstva, rozdělení obyvatelstva na skupiny dle stavů, rozdělení mandátů v hospodářské komoře jednotlivým stavům, přebudování dosavadních politických stran (co se stavovskými stranami?), úprava kompetence a spolupráce mezi hospodářskou a politickou složkou řízení státu. Úprava taková, která by nečinila z dnešního státu, který již tak je těžkopádným strojem na výrobu (a to velmi pomalou) kompromisů, útvar ještě těžkopádnější. Nezapomínejme, že snad ještě aktuálnější potřebou dnešního státu než odpolitisování a »zhospodářštění«¹ parlamentu, jest potřeba, aby v úžasně rychlém tempu dneška dovedl se také stát rozhodovati a jednati rychle, pružně a nekompromisně. Dokud nenalezneme uspokojivé a konkrétní řešení těchto a jiných předběžných otázek, ukazujeme návrhem hospodářského parlamentu pouze vzdálený cíl, ale nikoliv cestu.

Není divu, že i k nám přicházejí návrhy na reformu ústavy, při celkové nespokojenosti občanstva — a hlavně inteligence, a to zase hlavně mladé — s dosavadním naším politickým režimem, a při známém našem sklonu přejímati módní myšlenky z ciziny. Že k nám však přicházejí tak pozdě, toho důvodem je ta skutečnost, že my téměř všichni — i ti velcí nespokojenci z nás — máme příliš rádi svůj stát a proto i tu svoji revoluční ústavu z r. 1920, než abychom se snadno odhodlali k její změně. Zcela nesporně zvyšuje dobrý kredit našeho státu — u nás i venku — že v záplavě ústavních změn ve střední Evropě jsme dosud nezměnili ani písmene z naší ústavy. Výslovně ovšem říkáme »písmene«, poněvadž jinak víme, kolik změn proti původním představám našich ústavodárců udělala politická praxe za 15 let republiky. Nebylo by možno, aby stejně v rámci platné ústavy byly prováděny změny k lepšímu? Tento rámeček připouští jak úpadek, tak obrodu politického života a reformu řízení státu. Je toho mnoho, velmi mnoho, co by se dalo udělat

beze změny ústavy. Snad by pak přestala potřeba ústavních reforem. Ale k tomu je zapotřebí dobrých úmyslů, činů a — lidí.

A v tomto směru leží, myslím, hlavní význam diskusí o změně ústavy: Ukazuje se jimi touha po nápravě. Jsou mementem pro dosavadní držitele politické moci: Nezmění-li se lidé, bude nutno změnit instituce. Ale dovolte nám říci, že nějaké změny k lepšímu je už opravdu zapotřebí. Z. N.

JUBILEJNÍ. Dne 26. dubna t. r. uplynulo 50 let od promoce Dr. Karla Kramáře. Jeho promotorem byl tehdy Dr. Matouš Talíř, profesor finančního práva, děkanem byl tehdy Dr. Emil Ott a rektorem Dr. Antonín Randa. Podle zvyku, odevzdala Karlova universita Dr. Kramářovi obnovený diplom doktorský. Při této příležitosti sluší na výroční den 26. dubna 1934 vzpomenouti toho, že vlastně je to vůbec nový doktorský diplom. Neboť Dr. Kramář, byv odsouzen za světové války Rakouskem pro velezradu, pozbyl stejně jako s ním odsouzený Dr. Rašín, doktorátu. Dr. Rašín, aby mohl po amnestii vykonávati advokátní praxi, musil se podrobiti novému aktu promočnímu, kterého nově promovaný Rašín spolu i s hojným a nadšeným posluchačstvem, hlavně z řad studentských, využil při zavřených dveřích malé promoční síně v Karolinu k zdůraznění národního programu. Naproti tomu Dr. Kramář, politik a nezávislý od úřadů, neuznal ztráty doktorátu, jako neuznali jsme tohoto důsledku jako činu vysloveně nepřátelského ani my ve svém státě. Tím radostněji vítáme však toto 50. výročí jeho doktorátu, kdy se Dr. Kramářovi dostává nového diplomu již »sub summis auspiciis Reipublicae Bohemoslovenicae.«*) vr.

JEŠTĚ KAROLINUM. Rektor německé university prof. Dr. Gessemann protestoval u ministra školství a národní osvěty, prof. Dr. J. Krčmáře, proti snaze, aby německá universita byla vystěhována z Karolina a přestěhována na periferii (!) do Prahy VII., totiž vedle paláce Úrazové pojišťovny a Elektr. podniků. Co by měla říkat Čes. technika v Dejvicích? Škoda, že akademický senát německé university neprotestoval kdysi proti těm svým vlastním kolegům, kteří po převratu chtěli přeložit německou universitu ne na »periferii«, ale do venkovského města v severních Čechách. Protože se tak rychle zapomíná, dovolili jsme si to připomenouti. r.

Z CELÉHO SVĚTA PRÁVNICKÉHO A HOSPODÁŘSKÉHO. Francie: Vláda chystá rozsáhlá úsporná opatření; jde zejména o snížení platů veřejných zaměstnanců, o snížení pensí a o reorganizaci železnic. — Japonsko: Vydán byl zákon na ochranu japonského obchodu; zejména se v něm zmocňuje vláda, aby regulovala zahraniční obchod. — Kuba: Vláda se usnesla opustiti zlatý standard. — Německo: Pruská vláda nařídila, že absolventi školy jsou povinni konati aspoň po jeden rok zemědělské práce. — Úřednický zákon byl znovu novelisován; nelze již propouštěti, počínaje 1. IV. t. r., veřejné úředníky na základě t. zv. arijského paragrafu, dále bylo povoleno přijímati zase některé propuštěné úředníky. — Rakousko: Zavedena byla t. zv. bezpečnostní daň (»Sicherheitssteuer«) na úhradu mimořádných vydání, s nimiž bylo spojeno potlačení soc. dem. revoluce v únoru t. r.; vybírá se jako přírážka k důchodové dani. — Pro město Vídeň byla vydána nová ústava: starosta, jeho náměstkové i poradní sbor (»Wiener Bürgerschaft«) jsou jmenováni vládou; Vídeň sama byla prohlášena za spolkové město (»bundesunmittelbare Stadt«). — Připravuje se školská reforma. — Nařízením bezpečnostního ředitele pro Vídeň byli někteří státní občané rakouští zbaveni rakouské příslušnosti. — Rumunsko: Přijat byl zákon o konverzi zemědělských a městských dluhů. Za podmínek v zákoně stanovených se snižuje země-

*) Týž den odevzdali Dr. Kramářovi i vzpomínkovou adresu zástupců S. Čs. P. »Všehrd«, o čemž přineseme zprávu příště.